

Identifikace pohledávky a její postoupení

Hmotněprávně lze identifikovat pohledávku zejména uvedením právní skutečnosti, na níž je založena, výší, splatností, případně i jinými skutečnostmi, včetně odkazu na event. titul, jímž byla přiznána. V případě postoupení pohledávky o její náležité určení nejde, pokud ani na základě výkladových pravidel podle § 35 odst. 2 obč. zák. nelze dospět k spolehlivému závěru, která pohledávka měla být postoupena. Výše uvedené zásady lze použít i v rovině procesní, popř. exekuční; je jen třeba mít na zřeteli, že jejich limitem je to, že potřebné závěry činí soud při nařízení výkonu rozhodnutí zásadně ze samotné smlouvy o postoupení pohledávky (z listiny, v níž je obsažena). V rámci dokazování ve smyslu § 122 a násl. o.s.ř. lze přihlídnout i k listinám jiným, jež oprávněný rovněž předložil, nebo které jsou soudu objektivně (z úřední činnosti) k dispozici.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 1319/2002, ze dne 31.7.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci výkonu rozhodnutí oprávněného Ing. J. V., zastoupeného advokátem, proti povinnému Ing. M. B., zastoupenému advokátem, postižením jiných majetkových práv, pro 500.000,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 92 E 904/2000, o dovolání oprávněného proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27.6.2001, č.j. 10 Co 555/2001-24, tak, že usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27.6.2001, č.j. 10 Co 555/2001-24, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Odvolací soud změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že návrh na nařízení výkonu rozhodnutí postižením jiných majetkových práv povinného zamítl. Dospěl k závěru, že oprávněný neprokázal (§ 256 odst. 2 o.s.ř.) přechod práva na zaplacení vymáhané částky (500.000,- Kč) z věřitele určeného titulem, neboť v dohodě o postoupení pohledávek je postupovaná pohledávka „vymezena toliko výší částky“, bez bližší konkretizace právního titulu, s pouhým „odkazem na fakturu č. 492982, jejíž splatnost měla nastat 2.1.1993“, přičemž z vykonávaného rozhodnutí - podle odvolacího soudu - neplyne, že jím přiznaná částka „je s převáděnou pohledávkou totožná“.

Oprávněný (zastoupen advokátem) ve včasné dovolání tomuto závěru oponuje námitkou, že již „z důkazů uvedených v soudním spisu“ plyne opak, k němuž správně dospěl nejen soud prvního stupně v dané věci, nýbrž i soud odvolací ve věci předběžného opatření (sp. zn. 8 Co 889/2000) a ve věci jiného výkonu téhož rozhodnutí (sp. zn. 8 Co 799/2001).

Ačkoli odvolací soud projednal a rozhodl o odvolání povinného podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném po 1.1.2001 (dále jen „o.s.ř.“), v rozporu s bodem 18. části dvanácté, hlavy I., zákona č. [30/2000](#) Sb., nemohl soud dovolací naložit s dovoláním jinak (srov. bod 17. téhož předpisu).

Dovolání je přípustné (§ 236 odst. 1 o.s.ř.), poněvadž směřuje proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé (§ 238a odst. 1 písm. c/ ve spojení s § 237 odst. 1 písm. a/ o.s.ř.).

Jelikož existence vad vyjmenovaných v § 242 odst. 3, větě druhé, o.s.ř. namítány nebyly a nevyplývají ani z obsahu spisu, a protože jinak je dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně

toho jak jej dovolatel obsahově vymezil (§ 242 odst. 3 věta první o.s.ř.), je předmětem dovolacího přezkumu právní závěr odvolacího soudu, že oprávněný neprokázal přechod vymáhaného práva z vykonávaného rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 256 odst. 1, 2 o.s.ř.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu - sice správně určenou - nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval (z podřazení skutkového stavu hypotéze normy dovodil nesprávné závěry o právech a povinnostech účastníků).

Podle ustanovení § 251 o.s.ř. nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Podle § 256 odst. 1, 2 o.s.ř. platí, že proti jinému, než kdo je v rozhodnutí označen jako povinný, nebo ve prospěch jiného, než kdo je v rozhodnutí označen jako oprávněný, lze nařídit a provést výkon rozhodnutí, jen jestliže je prokázáno, že na něj přešla povinnost nebo právo z rozhodnutí; přechod povinnosti nebo práva lze prokázat jen listinou vydanou anebo ověřenou státním orgánem nebo notářem, pokud nevyplývá přímo z právního předpisu.

Splnění předpokladů pro nařízení výkonu rozhodnutí je povinen prokázat oprávněný. O návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí soud rozhoduje zpravidla bez jednání a bez slyšení povinného (srov. § 253 o.s.ř.); tomu odpovídá, že při nařízení výkonu rozhodnutí se zásadně neprovádí dokazování.

To platí i o posuzování těch předpokladů, jež vycházejí z ustanovení § 256 odst. 1 o.s.ř., jejichž prostřednictvím je poměřována - v řízení o výkon rozhodnutí - otázka aktivní a pasivní legitimace jeho subjektů. Koresponduje zásadám tohoto řízení, že splnění těchto předpokladů soud posuzuje ve zvláštním - formalizovaném - režimu, který je vyjádřen zněním citovaného ustanovení § 256 odst. 2 o.s.ř.; ani v případech, kdy má být výkon rozhodnutí nařízen ve prospěch jiného, než kdo je v titulu označen jako oprávněný, nebo proti jinému, než kdo je v něm označen jako povinný, se neprovádí „standardní“ (podle ustanovení § 122 a násl. o.s.ř.) dokazování, nýbrž rozhodné okolnosti se „prokazují“ speciálně, kvalifikovanými listinami. Průkaz podle ustanovení § 256 o.s.ř. se tedy neidentifikuje s důkazem ve vlastním procesním smyslu, nýbrž s „doložením“ (určité skutečnosti), jak se jinde příležitostně uvádí (srov. kupříkladu § 335 odst. 1, § 338b odst. 1, § 338f odst. 1 o.s.ř.).

Jestliže oprávněný současně s návrhem na nařízení výkonu rozhodnutí, resp. později po poučení soudu podle § 254 odst. 3 o.s.ř., nepředložil listiny vyžadované ustanovením § 256 odst. 2 o.s.ř., soud návrh na nařízení výkonu rozhodnutí bez dalšího (již proto) zamítne, neboť nebyly splněny věcné podmínky, stanovené zákonem k tomu, aby výkon rozhodnutí mohl být nařízen. Stejný závěr soud učiní, jestliže oprávněný sice listiny podle § 256 odst. 2 o.s.ř. předložil, ty však nebyly způsobilé rozhodné skutečnosti prokázat proto, že trpěly formální vadou, anebo to, co prokázat měly, se z jejich obsahu nepodávalo.

O to jde v dané věci; zda listina, již k návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí připojil oprávněný (dohodu o postoupení pohledávek ze dne 14.2.2000), o formálních náležitostech které pochybnosti nepanují (§ 256 odst. 2 o.s.ř.), je i obsahově způsobilá průkazu požadovaného ustanovením § 256 odst. 1 o.s.ř., totiž postoupení vymáhané pohledávky z věřitele povinného podle vykonávaného titulu na oprávněného.

Tomu, že postoupení pohledávky podle § 524 a násl. obč. zák. je - coby typ tzv. singulární sukcese - způsobilé přechod titulem přiznaného práva (§ 256 odst. 1 o.s.ř.) založit, se odvolací soud neprotivil.

„Prokázat“ (doložit) tuto sukcesi pak (ve smyslu § 256 odst. 1, 2 o.s.ř.) znamená předložit

(kvalifikovanou) listinu, z níž se podává, že k postoupení pohledávky věřitele (podle titulu) na oprávněného vskutku došlo. Takovou listinou je především listina, v níž je zachycena sama smlouva o postoupení pohledávky, již předjímá ustanovení § 524 odst. 1 obč. zák.; obsahovou náležitostí této smlouvy je - mimo jiné - určení, o kterou pohledávku jde, resp. kdo je ve vztahu k ní dlužníkem.

V rovině hmotněprávní lze identifikovat pohledávku rozmanitým způsobem, zejména uvedením právní skutečnosti, na níž je založena, výší, splatností, případně i jinými skutečnostmi, včetně odkazu na event. titul, jímž byla přiznána; vždy však tak, aby nebyla zaměnitelná s jinou pohledávkou postupitele za týmž povinným. O náležité určení pohledávky by nešlo v případě, kdy ani na základě výkladových pravidel podle § 35 odst. 2 obč. zák. by nebylo možné dospět k spolehlivému závěru, která pohledávka měla být postoupena.

Proto i „toliko výší částky“ či spojením s konkrétní „fakturou“ lze - oproti názoru odvolacího soudu - postupovanou pohledávku dostatečně určit.

Není důvod tyto zásady nepoužít i v rovině procesní, resp. exekuční; je jen třeba mít na zřeteli, že jejich limitem je to, že potřebné závěry činí soud při nařízení výkonu rozhodnutí zásadně ze samotné smlouvy o postoupení pohledávky (z listiny, v níž je obsažena). Zápověď dokazovat (§ 122 a násl. o.s.ř.) však neznamená, že nemůže (při jejím výkladu) přihlídnout k listinám jiným, jež oprávněný rovněž předložil, nebo které jsou soudu objektivně (z úřední činnosti) k dispozici.

Obdobně k potřebnému ztotožnění s takto zjištěnou (postupovanou) pohledávkou - pro identifikaci pohledávky přiznané titulem - není překážek využít poznatků (neskýtá-li dostatečnou oporu odůvodnění titulu), obsažených v soudním spisu o řízení, v němž o ní bylo rozhodnuto (v žalobě a jiných procesních podáních), případně obsažených ve spisech o řízeních příbuzných.

Smlouvu o postoupení pohledávky tedy nelze - bez dalšího - vyloučit ze způsobilosti doložit přechod práva podle § 256 odst. 1 o.s.ř. jen proto, že neidentifikuje pohledávku přímým odkazem na vykonávaný titul, z čehož - jak se podává z odůvodnění dovoláním napadeného rozhodnutí - zjevně odvolací soud vycházel.

Ostatně povinný v daném řízení (v odvolání proti usnesení soudu prvního stupně o nařízení výkonu rozhodnutí) zpochybňoval platnost dotčené smlouvy o postoupení pohledávky sice z mnoha důvodů, její neplatnost pro nedostatek identifikace postupované pohledávky však nenamítal; že by věřitel podle titulu měl proti němu ještě další (jinou) pohledávku právě ve výši 2.002.550,- Kč netvrdil.

Právní názor odvolacího soudu, který uplatnil při posuzování podmínek průkazu přechodu práva podle § 256 o.s.ř., tedy správný není, a dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b/ o.s.ř. dovolatel uplatnil právem.

Dovoláním napadené rozhodnutí proto Nejvyšší soud zrušil, a odvolacímu soudu věc vrátil k dalšímu řízení (§243b odst. 2, 3 o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)

- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Věcná příslušnost](#)